

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

וביום צום כפור יחתמו: שו"ת עם רביה"ק בעניני יום הקדוש - יום הכיפורים

לדחות קריאת התורה אחרי מנחה בשביל מפטיר יונה

ש. מניין מצוצמם שאין להם נביא למפטיר יונה ומאד רוצים לקרוא בנביא דוקא, אולם בתי הכנסיות קוראים את המפטיר יונה באותו זמן וזה טרחא דציבורא להמתין עד שיביאו את המפטיר ממקום אחר, האם יכולים לדחות את כל הקריאת התורה לאחר מנחה, וכך ישיגו את הנביא יונה מבית כנסת אחר, או שאין ראוי לדחות את הקריאה לאחר שמו"ע.

ת. אפשר.

ציאת כהנים למקומות שנוהגים שלא לישא כפים

ש. במנחה ביום כפור יש מקומות שלא נושאים הכהנים כפים כי אם אח"כ בנעילה, והשי"ץ במנחה אומר אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת וכו'. האם הכהנים צריכים במנחה לצאת החוצה, כי אלוקינו ואלוקי אבותינו וכו' שייך רק כשאין כהנים בבית הכנסת, או שיכולים להשאר בתוך בית הכנסת.

ת. טוב שיצאו.

ילדים וחולים בברכת המזון יאמרו מגדול

ש. ילדים או חולים שאוכלים ביום כפור, האם בברכת המזון יאמרו מגדול או מגדיל.

ת. מגדול.

הרחמן הוא ינחילנו

ש. ילדים או חולים שאוכלים ביום כפור, האם בברכת המזון יאמרו הרחמן הוא ינחילנו יום שכולו טוב.

ת. לא נהוג.

אפשר לתת ממתקים לקטנים

ש. אמא שמטפלת ב"ה בילדים ורוצה ביום כפור להתפלל טוב בביתה, ובכדי שלא יפריעו לה ילדיה, רוצה לחלק להם ממתקים ועיי"ז תוכל להתפלל טוב. האם יש איסור לתת להם ממתקים, כי זה לא אוכל שצריכים לקיומם, או עד כמה שמותר להם לאכול, אפשר ליתן להם גם ממתקים.

ת. אין איסור.

לכסות המזונות בהבדלה

ש. יש לעיין במוצאי יו"כ למי שמבדיל על היין ומיד אוכל קצת מזונות האם יצטרך לכסות את המזונות בעת הבדלה מפני בושות.

ת. כן.

דיני נר במוצ"ש נאמר גם על נר במוצאי יו"כ

ש. בדיני נר של הבדלה בכל מוצאי שבת מצינו בהלכה דינים מתי אפשר לברך, עד שיהנה ממנו וכדומה. האם דינים אלו נאמרו גם על דיני הנר במוצאי יו"כ שמברכים על נר ששבת.

ת. כן.

אפשר להוציא בברכת הנר

ש. עוד יש לעיין, האם בברכת הנר במוצאי יו"כ נחשב לברכת הנהנין ולא יוכל להוציא חבירו באופן שהמברך אינו נהנה, או שאין זה ברכת הנהנין כי אם כעין ברכת המצוות שצריך לברך על נר ששבת להורות שלא נהנו ממנו כל היום שנאסר במלאכה, ואז יוכל להוציא חבירו גם כשהוא כבר יצא ולא צריך ברכה זו.

ת. יכול להוציא.

כיבוי נר הבריא

ש. נוהגים בערב יו"כ שכל מי שהוא נשוי, מדליק נר הבריא ועוד נר שישבות כל היום כפור וממנו לעשות הבדלה. האם במוצאי יו"כ יוכל לכבות את הנר הבריא או שצריך שיכבה מעצמו.

ת. כמדומה שלא נהוג לכבות.

סעודת מוצאי יו"כ בחלב

ש. במוצאי יום כפור שבת קול אומרת לך אכול בשמחה לחמך האם צריך סעודה עם בשר או סגי גם בסעודה חלבית.

ת. סגי.

[עזרת אליעזר]

אכילת צימוקים בעי"כ

ש. לסוברים שמצות אכילה בערב יו"כ היא כל היום עד שיש מגדולי ישראל שאכלו צימוקים כדי לקיים מצות אכילה בכל רגע. מעתה ילמדנו רבינו שליט"א, ידוע שיש ראשונים שסוברים שדין של עוסק במצוה שפטור ממצוה אחרת זה אפילו באפשר לקיים שניהם, א"כ עד כמה שיש באכילה בערב יו"כ מצוה, איך כשאוכלים יוכלו ללמוד תורה, הרי עוסקים במצות אכילה ושיהיו פטורים ממצות ת"ת.

ת. פטורים אבל מותרים.

לא ראוי לשמוע הקלטת תפילות ימים נוראים

ש. הניחו מכשירו הקלטה ע"י שעון שבת שיקליט את התפלות של ימים נוראים לשמוע את כל הציבור הגדול, האם מותר להשתמש אח"כ לשמוע הקלטה זו.

ת. א. אין ראוי.

ב. לא יפה.

לא ראוי להשתמש בתמונה שצולמה ע"י נכרי

ש. ביקשו מנכרי בערב יום כפור שיצלם ביום כפור את הציבור הענק שבאו להתפלל בהיכל הישיבה, מחזה מרגש שציבור גדול לובש קיטל וכדומה, האם מותר להשתמש בתמונה הזו ולחלק לציבור, כגון לתורמים בחוץ לארץ.

ת. אין ראוי.

לכתחילה אפשר לחזור את כל נדרי שאר הפעמים אחרי השקיעה

ש. בהרבה מקומות מספיקים לומר רק פעם אחת כל נדרי לפני השקיעה ושאר הפעמים שחוזרים לומר כל נדרי, אומרים זאת אחרי השקיעה, ואז ודאי עושים הברכת שהחיינו אחרי השקיעה, האם אין זה לכתחילה ויצטרכו להספיק הכל לפני השקיעה.

ת. זה לכתחילה.

לפרוש בלי קבלה

ש. מי שנוהג לקבל שבת ויו"ט כארבעים דקות לפני השקיעה, כיצד יוכל לעשות כן גם בערב יום כפור, הרי ברגע שיקבל תוספת קדושת יו"כ, כבר לא יוכל לומר כל נדרי עם הציבור.

ת. יפרוש בלי קבלה.

האם יברך על הטלית אחרי הפסקה שנה מעט

ש. מי שהלך ביום כיפור אחרי מוסף בהפסקה לביתו לנוח מעט, וישן על המיטה יותר מחצי שעה, האם נחשב השינה להפסקה כדי שיצטרך לברך שוב על הטלית.

ת. דעתו עליו.

אמירת לודוד ד' אורי

ש. מניין שמפסיקים בין מוסף ביום כפור למנחה כשעה ויותר, האם צריכים לומר שיר של יום ולדוד ד' אורי וישעי בסיום מוסף או לפני מנחה, או שלא יתקנו ביום כפור לומר זאת כלל.

ת. לא נהוג.

לאדם כשר אין מסית

ש. ידוע שביום כפור אין כח ליצר הרע לשלוט על האדם. מה הפשט בזה, הרי מרגישים שיש יצר הרע.

ת. לאדם כשר אין מסית אז.

עליה לתורה בשותה שיעורין

ש. שתה שיעורין ביו"כ האם יכול לעלות לתורה.
תשובה: צ"ע (ואולי יכול). שוב כתב תשובה: יתכן שכן.

מקבל נזלים בעירוי

ש. המחומר לאינפוזיה ביו"כ האם יכול לעלות לתורה.
תשובה בע"פ: כן.

גם בשפשוף לנקות כל היד

ש. במשנ"ב ה' יו"כ כתב דאם נגע באצבעו במקומות המכוסים צריך ליטול כל היד ולא סגי בנטילת אותה האצבע בלבד, האם כשאין לו מים ומשפשף במיילי דמנקה גם הדין כן שצריך לנקות כל היד או שזה שייך רק בנטילה אך כשמנקה בשפשוף אין טעם לנקות מה שלא התלכלך.
תשובה: גם כשמשפשף.

נוגע במנעלים

ש. המשנ"ב כתב דהנוגע במקומות מכוסין יטול כל היד והנוגע בטיט יטול רק היכן שנגע מה הדין בזה בנוגע במנעלים.
תשובה: יטול כל היד.

נטילה ביד שנגע

ש. בני"ל צ"ע דהמשנ"ב תרי"ד כתב גבי מנעלים ואם נגע בהם צריך ליטול ידיו במקום שנגע בהן.
תשובה: הכונה ביד שנגע בהן.

שלמים בח' תשרי

ש. איך מותר להביא שלמים בח' תשרי (דלא מוזכר לאיסור) והרי ממעט מזמן אכילתן בט' בזמן התוספת שהיא דאורייתא.

תשובה: עי' תו' זבחים ע"ה ב' ד"ה שביעית.

[שביעית אין לוקחין בדמיה תרומה מפני שממעט באכילתה. פירש בקונטרס שהתרומה זמן אכילתה לעולם ושביעית זמן אכילתה קודם שתכלה לחיה מן השדה ונמצא זה מביא תרומה לדי ביעור והא דתנן במס' שביעית (פ"ט מ"ח) לאחר ביעור מחלקן שלש סעודות לעניים רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים יאכלו מ"מ ממעט באכילתה לאחר שחילק שלש סעודות ואינו מוצא למיחלק ואי"ת תרומה קודם לפסח יהא אסור לחמצה משום דקא ממעט באכילתה וי"ל דהכי עדיפא ליה ושרי משום דכתיב (במדבר יח) למשחה ולא דמי למבשל ירק בשמן תרומה (לקמן עו.) שהירק מיתקן ע"י השמן ולא השמן ע"י הירק ועוד דעיסה מתחמצת מאילה ואפילו מערב בה שאור מ"מ בלאו הכי היתה מתחמצת קצת]

נטילת כהן בבוקר

ש. כיון שבברכת כהנים אין מברכין ענט"י וסומכין על ברכה דשחרית האם כהן ביו"כ נוטל גם בבוקר עד הפרק כמו בברכת כהנים כדי שתהיה ברכה על נטילה הגונה.
תשובה: לא.

נטילת לוי לעצמו קודם שנוטל לכהנים

ש. כיום שהלוויים לא נוטלים ידים לעצמם קודם שנוטלים ידים לכהנים כי סומכים על נטילה דשחרית, יל"ע ביו"כ שאף בשחרית לא נטלו עד סוף היד ולדין נשיאת כפיים אי"ז נטילה, האם יש לכהן לימנע שלא יטול לו לוי או שהלוי יטול ידיו עד סוף היד קודם שיטול לכהן דלצורך הדוכן התירו בזה אף ללוי.

תשובה: יכול ליטול עד סוף היד שאין זה רחיצה של תענוג, והוסיף: שגם תמיד צריך שיטלו ולא לסמנו על נטילת שחרית.

הסרת הטלית כשיש קיטל

ש. משנ"ב המשנ"ב יח.ו. לא להוריד ביו"כ הטלית אף אחר התפילה משום שיהיה לבוש בלבן דומיא דמלאכים, האם זה גם בלבוש בקיטל או שאז יוכל להסיר הטלית כי כבר יש קיטל.
תשובה: אולי.

תרגום דקדושה דסדרא ביו"כ

ש. האם ביו"כ אפשר לומר בקול רם בציבור תרגום דקדושה דסדרא דאין המלאכים מתקנאים בנו וכעין שאומרים בשכמ"ל בקול רם.
תשובה: אין לומר בקול.

לומר לגוי לחבר אינפוזיה או לשתות פחות משיעור

ש. הנצרך לשתיה ביו"כ האם יעדיף אמירה לעכו"ם שיחברנו לאינפוזיה של נזלים או שיעדיף שתיה ממש בפחות מכשיעור [דאף שזה חצי שיעור שאסור מדאורי' מ"מ אינפוזיה זה המצאה ואי"ז דינו וגרע].

תשובה: יתכן שזה קל יותר אבל אין חייב בזה.

שתיה פחות משיעור או שתיה פגומה

ש. התקבל לא להטריח לחולה ביו"כ בשתיה פחות פחות מכשיעור, ומורים שישתה משקה פגום הרבה ביחד, וקשה דהמשנ"ב תריב. כט. הביא י"א שכששובר רעבונו ע"י ציר זה כרת והביא בשעה"צ מהגר"א דכן העיקר.
תשובה: מה דאפשר מקילין. שוב כתב תשובה: דוקא בשובר רעבונו, (א.ה.) והיינו דמפורש במשנה שהשותה ציר מלוא לוגמיו פטור ובהכרח ששיעור שבירת רעבונו זה שתיה מרובה מאד ולא רק שתיית כוס).

הדלקת נר ליו"כ

ש. אין מנהג הורי בהדלקת נר ביו"כ לחיים, האם מ"מ ראוי לנהוג כמבואר בהלכה.
תשובה: כרצונך.

מינקת דיתמעט חלבה

ש. מרן (שליט"א) [זיע"א] הביא מהחזו"א דמינקת דיתמעט חלבה בצום לא תתענה ביו"כ, ובביה"ל כתב כן רק בילד חולה ומסוכן האם זה מחלוקת.
תשובה: לפי הענין.

שתיה מתוקה לחולה

ש. האם מותר שתיה מתוקה פחות ממלוא לוגמיו קודם שחרית, שכיח בחולה ביו"כ.

תשובה: יש אופנים שמתיירים, (א.ה.) היינו בחולה).

האם בעיו"כ הדלקת נר קודם הדלקת האור

ש. בסימן רס"ג מבואר דאין לברך בנר שבת במקום שינה על ריבוי אורה בלבד, האם לפ"ז ביו"כ שההדלקה רק משום מקום שינה חייבים להדליק הנרות קודם הדלקת הגנרטור.
תשובה: אין חייבין.

ש. בני"ל צ"ב דא"כ זה רק הדלקה של ריבוי אורה והמשנ"ב כתב דרק במקום סעודה שייך לעשות כן ולא במקום שינה ויו"כ זה רק מקום שינה.
תשובה: הוא מקום סעודה.

ש. בני"ל צ"ע דאף אם אכל שם בעיו"כ מ"מ ביו"כ אין אוכל אצל הנר.
תשובה: מקום קביעות, (א.ה.) והיינו דעיקר החילוק בין מקום אכילה למקום שינה לענין ריבוי אורה אי"ז משום ההנאה בשעת אכילה אלא רק משום שמקום אכילה הוא מקום קבוע וחשוב טפי).

מחלוקת בנטילת ידיים שחרית

ש. אמאי ביו"כ פשוט בשו"ע דבשחרית יטול ידיו ויברך, ובט"ב זה מחלוקת והמשנ"ב כתב לא לברך קודם שיעשה צרכיו.
תשובה: גם ביו"כ מחלוקת.

להוציא מהמקפיא

ש. בהיתר פיצוע אגוזים ביו"כ מן המנחה ולמעלה משום עגמת נפש דאמרין שאינו הכנה לחול אלא הוה צורך כעת שיש בזה יותר עינוי, האם להוציא דבר מהקפאה כדי שיפשיר עד הלילה אסור כי אין מתעסק בזה כ"כ בצורה שמביאה עגמת נפש ושוב זה הכנה לחול האסורה.
תשובה: אין להוסיף על מה שאמרו חז"ל, (א.ה.) ואף בלא"ה עמשנ"ב דבימינו אין לפצוץ).

לעמוד ע"ג שטיח

ש. במשנ"ב הלכות יו"כ התיר בשעת התפילה לעמוד רק ע"ג עשבים ולא על כרים וכסתות ואפילו משום צינה, האם בשעת הצורך מותר לעמוד ע"ג שטיח המגן מצינה או לכלוך.
תשובה: המנהג להקל.

[מעשה כהן]

לע"נ הטהורה של רשכבה"ג קוה"ק מרנא רבינו יצחק זאב בן קוה"ק מרנא ורבנא רבינו חיים סולבייציץ זצוקלה"ה, נתבקש לישיבה של מעלה, עיו"כ תש"ך

קרעו שערי שמיים בתפילה ובתחנונים לרפואת הגאון הגדול רבי ישראל בונים בן חיה רוזא שרייבר שליט"א ר"י נתיב הדעת וגאב"ד אשדוד, הזקוק לרחמי שמיים מרובים

ו"ל ע"י מכון "דרך אמונה" בקול ובכתב - קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון מובא מידי שבוע במסגרת חוברת אוצר הפרשה, גליונות מרבותינו זצוק"ל ושל"ט"א ניתן לקבלו במייל - a169258235@gmail.com

נא טלו שותפות ביזכוי הרבים - לתרומות והנצחות ליזכור ולע"נ ניתן לפנות למייל אוצר הפרשה, וכן במספר - 055-760-0055